

گزارش «فرهیختگان» از پشت صحنه برنامه افطار شبکه ۲ امام رضا(ع) برای همه

گفت‌وگو و ارزیابی کردند تا این سوژه‌ها به دست آید. کار سختی بود ولی امام رضا راه را باز کرد و ما خیلی راحت و محکم می‌توانیم بگوییم امام رضا راه را باز کرد چون پیدا کردن قصه‌ها از بین ۸۵ میلیون آدم کار راحتی نیست مگر اینکه حضرت بخواند.»

خندان معتقد است که ۱۰۰ درصد سختی‌های این کار با کمک امام رضا(ع) آسان شد و می‌گوید: «دوستانی که در حوزه برنامه‌سازی هستند، می‌دانند که برنامه با فاصله کمی با ماه مبارک اسارت خورد. شاید بیشتر از دوسه ماه وقت نداشتیم ولی مسیر را امام رضا باز کرد. در زمان کم این برنامه را بالا آوردن کار راحتی نیست. صادقانه بیان کنم که شاید در دل برنامه ما یکی دو سوژه را امام رضا جلوی پای ما گذاشت و دیدیم دقیقاً همان چیزی است که می‌خواهیم و از قبل به آن فکر کردیم اما انگار به دست ما نمی‌آمد و در دل برنامه این اتفاق افتاد و شاید بخشی به خاطر برکت نامه‌هایی بود که در برنامه باز شد و اینها نامه‌هایی بود که به حرم امام رضا آمد و از همان‌ها جقدر سوژه و قصه برای ما آمد.» حرف‌هایش را ادامه می‌دهد و می‌گوید: «هرکدام از میهمانان یک ویژگی داشتند و برای ما به عنوان برنامه‌ساز ماندگار شدند. اما قصه‌فروشی که در برنامه راه افتاد را فکر کرده بودیم و گفته بودیم یک گروهی برای مخاطب ایجاد کنیم که از راه دور امام رضا را زیارت می‌کنند. همه آمدند و فرشی که بافته می‌شود و هنوز تمام نشده و در عید فطر قرار است بریده شود و به حرم از سوی مردم ایران هدیه شود. خیلی از آدم‌ها اسم فرستادند و گوه زدند و اتفاقات مختلف رقم خورد. این طور قرار دادیم که یک گروه بزن و یک گروه باز کن. فکر می‌کنم بخشی که یک گروه باز کن را مردم به ما نگفتند چه گروه‌هایی را باز می‌کنند. البته برخی گفتند اما بیشتر مردم نگفتند ولی فکر می‌کنم امام رضا نمکی در این ریخته و مردم هم از آن سمت مهربانی امام رضا را تفسیر می‌دهند و به همدیگر انتقال می‌دهند و امیدواریم این طور باشد.»

از بازخورد مخاطبان می‌پرسم و می‌گوید: «امیدواریم مردم راضی باشند، اول حضرت و بعد مخاطبان! در مشارکت‌هایی که مردم در بحث زائر اولی داشتند و کم و بیش به گوش ما رسیده فکر می‌کنم مشارکت خوبی بوده و زائران زیادی قرار است بیایند. بسیاری اعلام کردند که می‌خواهند زائر فرستند و کمک کردند. امیدوارم در مجموع خوب باشد. این نکته را هم باید بگویم از دل نامه‌هایی که در برنامه باز شد و در آیتم مهربانی منزل اشخاص مختلف می‌رفتند و این نامه را باز می‌کردند تعداد زیادی زائر اولی آمدند. ما دیسب میمانی داشتیم که ۵۸ سال مشرف نشده بود یعنی از بدو تولد گروه‌ای بود که نمی‌توانست به مشهد بیاید اما به لطف امام رضا و باز شدن نامه‌ها این بنده خدا نیز مشرف شد و اشخاص دیگر هم بودند که این عزیزان را نمی‌شد به تصویر کشید اما اکثر نامه‌هایی که باز و خوانده شد همین ایام نوروز و ماه مبارک رمضان است. زیارت آمدند و برگشتند.»

حرف‌هایمان تمام می‌شود و از اتاق بیرون می‌آیم. حالا که ضبط تمام شده، همه در حال بلند صحبت کردن و گفت‌وگو برای برنامه فردا نشین هستند. میهمان برنامه دست دو دخترش را گرفت تا اول به زیارت برسد و بعد هم فرودگاه. تلفش مدام در حال زنگ خوردن است و هر بار که تلفن را برمی‌دارد اول می‌گوید: «امام پنهام داد...»

برنامه می‌رسیم، این طرف میجان زیاد است. همه جلوی تلویزیون ایستاده‌اند. بریگه آزادی مادر را به دختر کوچکش می‌دهند تا به استودیو ببرد. دخترک وارد استودیو می‌شود و مصطفی امامی می‌خواهد تا دختر بریگه را به مادر بدهد. اما دخترک خجالت می‌کشد و امامی خودش این کار را انجام می‌دهد. میهمان برنامه انگار شوکه شده. مصطفی امامی توضیح می‌دهد که با همراهی آستان قدس در استان فارس حکم آزادی داده شد تا دیگر کنار فرزندانش باشد. زن فقط گریه می‌کند و برنامه به پایان می‌رسد.

وقتی وارد اتاق می‌شود دوباره دخترانش را در آغوش می‌گیرد و از آن طرف موفق می‌شود تا با همسرش در زندان صحبت کند و مرد می‌گوید، دخترها را دیدم، چقدر بزرگ شدند.

مهربانی ادامه دار

گپ‌وگفت‌ها ادامه دارد و می‌خواهم که با محمد رضا خندان که کارگردان برنامه است هم صحبت کنم. اتفاقی که سروصدایی ندارد را انتخاب می‌کنیم و سوال اول را از ایده برنامه می‌پرسم و می‌گوید: «ایده برنامه پناه از اینجا شکل گرفت. اینجا حرم امام رضایی است که امام رضای همه است و در این حرم همه از هر طیف و سلیقه‌ای رفت‌وآمد دارند. به این نتیجه رسیدیم که میهمانان برنامه باید از همه اقشار مردم باشند. از افرادی که مردم جامعه هستند، هنرمندان و قشرهای مختلفی که روی صندلی برنامه ما بنشینند و امام رضای همه را به مردم نشان دهند. افراد مختلفی گرد امام رضا(ع) هستند و به ایشان ابرادرت دارند. پناهنده حرم امام رضا(ع) هستند. از این رو اسم برنامه هم پناه شد.»

از تفاوت پناه با دیگر برنامه‌هایی که برای افطار ساخته می‌شود، می‌پرسم و می‌گوید: «تفاوت پناه این است که خاصه درباره موضوع امام رضاست. در ماه مبارک رمضان هیچ وقت در این موضوع دوستان متمرکز نبودند. قصه‌های امام رضایی کمتر به این معنا شنیده شده است. به جهت نزدیکی مردم به خدا و اهل بیت در این ماه، اینجا جایگاه باارزشی برای خیلی‌هاست. تفاوت بیشتر در این حوزه است و اینکه در مورد قصه‌ها و محتوای آن است و در فرم نیز تفاوت‌هایی وجود دارد. ما از حرم امام رضا صرفاً به عنوان یک مکان یا لوکیشن بهره‌ن گرفتیم بلکه جایی که می‌شد، استفاده احساسی از این موقعیت داشتیم و تلاش شد تصاویر جدیدی از حرم امام مهربانی برای مخاطبان به تصویر کشیده شود. وقتی گفتیم «امام رضای همه» سعی کردیم در برنامه این طور باشد. تا الان که ۲۲ شب از برنامه می‌گذرد، سعی کردیم این امام رضای همه در برنامه جای بیفتد.»

انتخاب میهمانان یکی از موضوعات مهم برنامه‌های اینچنینی است. در مورد این می‌پرسم و خندان می‌گوید: «در موضوع امام رضا در سال‌های گذشته نیز باقصه‌ها و سوژه‌های مختلف کار شده است اما دنبال اتفاقات ویژه در موضوع امام رضا(ع) می‌گشتیم و می‌گشتیم چیز خاصی باشد اما نه لزوماً چیزی مثل شفا! عنبات امام رضا فقط در موضوع شفا خلاصه نمی‌شود و موضوعات مختلفی است که همه ایرانی‌ها با امام رضا یک قصه‌ای دارند. ما تلاش کردیم بین آدم‌هایی بگردیم که در زمان و دسترس ما، قصه آنها درامی به همراه داشته باشد. سوژه‌های مختلفی در این زمان اندک بررسی شدند. شاید بیش از ۵-۴ برابر آنچه در برنامه نیاز داشتیم سوژه برای ما آمد. دوستان سردبیری بحث و

رویکرد را دوست دارد.»

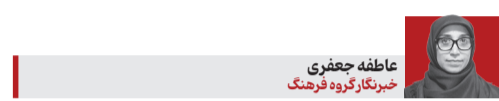
سختی‌های کار تولید چنین برنامه‌هایی کم نیست از سختی‌های کار می‌پرسم و می‌گوید: «سخت‌ترین کار این است که رفت و مهربانی امام رضا را نمی‌توانیم آن طور که باید و شاید نشان بدهیم. از لحاظ تولید، کاری که پیش تولید محدود داشته باشد، سخت است. جلسات پرفشاری در این چند ماه داشتیم که با همکاری دوستان سردبیری و کارگردانی و افعاکار پرفشاری داشتیم. می‌خواهم از مدیران آستان قدس تشکر کنم چون برای ساخت این برنامه از همه ظرفیت‌های موجود مایه گذاشتند و همکاری داشتند.» همیشه در برنامه‌های مذهبی مخصوصاً برنامه‌هایی که از حرمین شریفین پخش می‌شود، یک لوکیشن ثابت وجود دارد و خلاقیتی را نمی‌بینیم. از جمارانی در مورد تفاوت‌هایی که این برنامه با دیگر برنامه‌هایی که از حرم پخش می‌شود، پرسیدم و گفت: «در فرم و اجرا همه سعی ما این بود که یک برنامه متفاوت از حرم اجرا شود. اینکه همیشه در تصویر فقط یک گنبد دیده می‌شد و ما سعی کردیم، یک محیطی را فراهم کنیم به دور از این کارهای مرسوم که انجام می‌شود. برنامه ساخته شود. برای انتخاب سوژه‌ها و میهمان‌های ویژه هم دغدغه داشتیم و سعی کردیم تا این گروه‌ها برای مردم جذابیت لحظه‌ای و ذهنی داشته باشد تا تفاوت بودنش دلنشین شود.»

از بهترین قسمت‌های برنامه تالین لحظه می‌پرسم و می‌گوید: «چون همه قسمت‌های برنامه امام رضایی است، برای ما خوب بود. اما قسمت شهید دهقانی برایم جالب بود. اینکه وصل بودن به امام رضا(ع) می‌تواند نشان دهد که چقدر همه چیز محکم بوده است. به نظر من شب یک شب ویژه برای برنامه پناه بود.»

جمارانی ادامه می‌دهد و می‌گوید: «کار امام رضا(ع) همه‌اش برکت است و انسان را برای جولو رفتن مصمم می‌کند. وقتی حس مردم به ما منتقل می‌شد دلگرم می‌شدیم که همه این بی‌خوابی‌ها، پیگیری‌های مداوم برای انتخاب سوژه‌ها نمره داشته است و برای ما خاطره‌یبرینی شد که امام رضا(ع) ما را در کاری قرار داد که در حال آدم‌ها را خوب می‌کند.»

گره‌های از شوق

گفت‌وگویمان به پایان می‌رسد و دوباره به اتفاقی برمی‌گردم که میهمانان برنامه هستند. قرار است یکی از دختران میهمان برنامه را به صحن ببرند و تصویری از او بگیرند، چون پدرشان در زندان برنامه را می‌دید و می‌خواست فرزندانش را ببیند. مصطفی امامی همچنان با میهمان صحبت می‌کند. به جایی رسیده است که او از زندگی کاملاً ناامید می‌شود و می‌خواهد خودش و دو دخترش را بکشد اما راهش به سمت حرم امام رضا(ع) می‌رسد و در نهایت خادمی که پریشانی او را می‌بیند و می‌شنود که نامه‌ای برای امام رضا(ع) بنویسد و مشکلاتش را شرح دهد. همین شروع می‌شود برایش که پناه و تکیه‌گاهی پیدا کند که دیگر هیچ‌گاه نتواند تنها بماند. قبل از اینکه برنامه شروع شود، وقتی از او می‌پرسیدند، چقدر دیگر از بدهی شما مانده است که در زندان نباشید، اشکی در چشمانش می‌نشیند و می‌گوید: «نزدیک به ۸۰۰ میلیون تومان. که باز هم به لطف امام رضا(ع) امیدوارم.» نمی‌دانست که امشب قرار است برای همیشه آن روزهای سیاه تمام بشود و به صورت کامل آزاد شود. به لحظات آخر

عاطفه جعفری خبرنگار گروه فرهنگ

می‌گوید: «بی‌قرار بودم، اینقدر که حتی یک لحظه هم آرامش نداشتم. یاد می‌آید یک بار به حرم آمدم، حدود ۷ بار دور یکی از صحن‌ها همراه با دخترهای می‌چرخیدیم، به قدری ناامید بودم که نمی‌دانستم باید چه کاری انجام بدهم. اما می‌دانستم به جای درستی «پناه» آوردم...» این حرف‌های میهمان برنامه است، وقتی روایتی از بخش‌هایی از زندگی‌اش را تعریف می‌کند، اشک می‌ریزد و در کنارش مراقب است که دخترهای کوچکش اذیت نشوند.

قرارمان حوالی ساعت ۳ در صحن آزادی بود، جایی که لوکیشن برنامه «پناه» است. پشت صحنه شلوغ است و هر کسی دنبال کاری تا حوالی ۵ که برنامه می‌خواهد به آنتن برسد، همه چیز آماده باشد. مهدی عرفاتی سردبیر برنامه است و همراه با محمد رضا خندان کارگردان، توضیحاتی را به میهمان برنامه می‌دهند. مصطفی امامی هم می‌رسد تا در این گپ‌وگفت‌ها حضور داشته باشد. خامی که میهمان برنامه است، زندگی‌اش بسیار فراز و نشیب داشته و حال‌به‌حال اینجا و امام رضا(ع) رسیده. امامی با میهمان گپ‌گفتی دارد و سعی می‌کند اگر استرسی دارد، این استرس را کم کند. قرار است میهمان برنامه زندگی‌اش را تعریف کند. اینکه از نظر مالی بسیار وضع خوبی داشتند، اما اتفاقاتی می‌افتد که همه چیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد و خودش و همسرش راهی زندان می‌شوند و هنوز هم ماجرا هستند. بد هکاری ۲۰۰ میلیونی تبدیل به میلیارد شده و باعث شده تا همه چیزشان را از دست بدهند. داستان‌ش شنیدنی است، همه چیز را با امام رضا(ع) پیوند می‌دهد. ساعت حدود ۱۷:۲۰ و برنامه با نام‌هایی که خوانده می‌شود تا گروه‌های فرش معرفی که در حال بافتن است به نام‌شان گره بخورد آغاز می‌شود و بعد هم قایب از صحن آزادی و شروع صحبت‌های مصطفی امامی که با نام شهدای جدید سوریه شروع می‌کند.

این طرف هم همه چیز آماده شده و بعد از ۵ دقیقه از شروع برنامه، به دنبال میهمان می‌آیند و با جمله برام دعا کنید به سمت در می‌رود. لوکیشن برنامه تقریباً چند پخش دارد، جایی که مجری و میهمان برنامه می‌نشینند، بخشی که فرش بافته می‌شود و در کنارش پنجره‌هایی که به صحن آزادی باز می‌شود و گاهی از آنجا برنامه شروع می‌شود.

امام رضای همه

میهمان شروع به صحبت می‌کند و فرصت را برای گفت‌وگو با حسام جمارانی، تهیه‌کننده برنامه مناسب می‌بینم و از ایده اولیه پناه و هدفی که برای تولید آن داشتند، پرسیدم و گفت: «شروع کار پناه بیشتر به با رویکرد تقویت چهارشنبه‌های امام رضایی بود. اما هرچه جلوتر رفتیم، ویژه‌برنامه افطار را برای این رویکرد مناسب‌تر دیدیم.» وقتی از بازخورد مخاطبان می‌پرسم، لیخند رضایی بر صورتش می‌نشیند و می‌گوید: «ما از ابتدا بنای این را داشتیم که گزاره «امام رضای همه» را تبیین کنیم، اینکه همه افراد جامعه را در برگیرد. همین باعث شد تا از افراد مختلف بازخورد‌های خوبی داشته باشیم. می‌خواهیم با همین روند و تفکر جلو برویم و کار را ادامه دهیم چون مخاطب هم این

گزارشی کوتاه از پشت‌صحنه برنامه «محفل»

محفل بدون روتوش

مریم فضالی خبرنگار

اسفندماه پارسال اولین عکس و خبری که از تولید فصل جدید محفل به بیرون درز کرد، دعوت سازندگان این برنامه از یک جوان تازه‌مسلمان کراهی بود. می‌گفتند این خواننده کی‌پاپ، قرار است به عنوان میهمان در یکی از قسمت‌های محفل حضور داشته باشد. این را هم اضافه کنید که از مدت‌ها قبل خیر تولید فصل جدید برنامه محفل، در فضای رسانه پیش شده بود و انتظارات و کنجکاوی‌ها نسبت به فصل اول آن بیشتر هم شده بود. پیگیری‌های من برای رفتن به پشت‌صحنه این برنامه، بارها به تعویق افتاده بود، تا روز نهم اسفند ماه. تهران چند روز برفی را پشت سر گذاشته بود. برای یادآوری حضور در پشت‌صحنه، پیامی به عوامل تولید دادم و جواب کوتاهی دادند: «امروز آخرین روز ضبط است؛ شهرک شهید محلاتی، البته خیلی سرد و شلوغ.» همین پیام کوتاه باعث شد تا خودم را سریع از مرکز شهر به سمت شمال شرق تهران برسانم. هرچه به سمت بالای تهران نزدیک‌تر می‌شدم سوز سرما بیشتر می‌شد و اندازه برف‌ها درشت‌تر با رسیدن به محل ضبط، تعداد ماشین‌های دور تا دور ساختمان نشان می‌داد که ضبط شلوغی بوده است. با آن سرمای بیرون انتظار محیطی گرم داشتم که با اتاقی بسیار سرد مواجه شدم، اتاقی که وسایل گرمایشی آن خاموش بود تا فشار به برق دکور نیاید. سرما باعث کم شدن تعداد ضبط برنامه‌ها شده بود و به همین دلیل ضبط برنامه تا آن زمان طول کشیده بود. تا بتوانم به سر برنامه بروم، در محلی که اتاق‌های مختلف داشت و افراد در حال رفت و آمد بودند، ماندم. در آنجا هفت اتاق مختلف

استفاده کنند. در مصاحبه‌ای که با محمدحسین هاشمی‌گلپایگانی داشتم، گفته شد که ۱۲۰ سوژه در این فصل حضور داشتند. همچنین با اقدم‌نژاد درباره تعداد و انتخاب سوژه‌ها پرسیدم که در پاسخ گفت: «ما در این فصل با چهار هزار سوژه مواجه بودیم که در چهار مرحله سعی کردیم بهترین‌ها را انتخاب کنیم. ابتدا مصاحبه تلفنی انجام می‌شد. اگر سوژه جذابیتی‌هایی داشت دعوت می‌شد تا برای مصاحبه حضوری بیاید و ما تلاش مان را می‌کردیم تا سوژه بتواند کامل خود را بروز بدهد که حدود چهارصد نفر به این مرحله رسیدند. گاهی این مصاحبه‌ها برای مطمئن شدن از اینکه سوژه مناسب برنامه است، چندین بار تکرار می‌شد تا به نحو احسن داستان زندگی این فرد را به نمایش دریاوریم. در مرحله سوم، به فراخور سوژه‌ها و سناریو نویسی و بعد از آن هم سراغ تمرین با سوژه‌ها می‌رفتیم.» همچنین اقدم‌نژاد یکی از اتفاقات خوب این فصل را حضور میهمانان بین‌المللی دانست و گفت: «یکی از اتفاقات خیلی خوبی که در این فصل از محفل رخ داد، بعد بین‌المللی شدن آن بود. توجه مسلمانان دیگر کشورها و ارسال پیام و واکنش‌ها و فیلم‌های پر بازدید در فضای مجازی که حتی به ۴۰ میلیون هم رسید باعث شد تا میهمانان بین‌المللی داشته باشیم.» شاید یکی از برگ برنده‌های برنامه محفل، پنج میزبانی است که نقش‌های گوناگونی دارند. کارگردان هنری درباره نقش آنها در طول این فصل گفت: «برای ما صرفاً خوانش قرآن مهم نبود، به همین دلیل هرکدام از میزبانان ما مسئولیتی برایشان طراحی شد. ارائه مفاهیم قرآنی به عهده یکی از این میزبانان و ایجاد شادی به عزیزی دیگر سپرده شده بود. برای برنامه محفل که حدود ۷۰ دقیقه به روی آنتن می‌رود، تلاشی هشت ماهه شده و براینام مهم است که مخاطب ما قرار است چه چیزی ببیند.»